

DEĞERLENDİRME

Son bir yıl içerisinde, Dolar ve Euro'nun ÇHC para birimi CNY karşısında sırasıyla, %9,1(USD) ve %7,9 (EUR) değer kazanmaları, buna karşın bu ekonomilerde enflasyon oranlarının düşük seyretmesi (ABD %3,4, AB %3,17), bunun yanısıra lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşmesi ihraç ürünlerimizi ÇHC pazarında diğer ülkelere kıyasla birim fiyat açısından avantajlı kılmaktadır.

Yukarıda maruz hususlar çerçevesinde Müşavirliğimizce yapılan çalışmanın bulguları aşağıda sunulmaktadır.

- 1- ÇHC istatistik verilerine göre, ÇHC'nin 2023 Ocak-Kasım döneminde ithal ettiği ürünlerin altılı GTIP bazındaki birim fiyatı, ülkemizin genel ihraç birim fiyatları ile mukayese edildiğinde **Çin'in bu dönemdeki toplam ithalatının %27'sine tekabül eden "416 milyar dolarlık" bir pazarda ihraç ürünlerimizin ÇHC pazarında kayda değer fiyat avantajına sahip olduğu görülmektedir.**

Bu çerçevede, altılı GTIP bazında belirlenen **1.781 tarife satırından oluşan ihraç ürünlerimizin listesi, Bakanlığımızın ilgili birimlerince değerlendirilmesini teminen EK-1'** de sunulmaktadır.

- 2- Diğer taraftan ÇHC dış ticaret istatistik verilerini miktar ve değer olarak oldukça detaylı bir şekilde sekizli GTIP bazında yayımlamakta olup, ülkemizle ÇHC'nin armonize kodu sekizli bazda uyumlu olmadığından fiyat mukayeselerini bu detayda yapmak mümkün olmamıştır.

Bununla birlikte, sekizli GTIP bazında toplam 6.945 tarife satırından oluşan ÇHC'nin (CIF) ithalat birim fiyatları, firmalarımızın kendi üretim ve ihraç fiyatlarını karşılaştırarak ÇHC'ne ihraç imkanlarını değerlendirebilmeleri amacıyla, **İhracatçı Birliklerine, Ticaret Odalarına ve Bakanlığımızca uygun görülecek genel ve sektörel iş dünyası çatı kuruluşlarına iletilmesini teminen EK-2** de sunulmaktadır. Söz konusu liste ayrıca DTBYS üzerinden firmalarımızın istifadesine de açılmıştır.

- 3- Bakanlığımızın birimlerinin değerlendirmelerine sunulmak üzere hazırlanan EK-1'de yer alan listede, ülkemizin FOB esasında hesaplanan ihracat birim fiyatları ile ÇHC'nin CIF esasında hesaplanan birim fiyatları mukayese edilmiş olup, son 20 yıl içerisinde ÇHC'nin Türkiye'den ithalat verileri (CIF) ile ülkemizin ÇHC'ye ihracat verileri (FOB) arasındaki farkın hemen her yıl, ortalama %35 oranında oluştuğu görülmektedir.

Diğer taraftan, ÇHC ile aynı bölgede yer alan ve kayda değer ticaret hacmimiz olan Japonya ve G.Kore ile dış ticaret verilerimiz yıllara sari bir şekilde karşılaştırıldığında da, bu oranlarda bir CIF-FOB farkı oluştuğu görülmektedir. Bu açıdan ihraç ürünlerimizin birim fiyatlarına eklenen %35 ilave birim fiyatı marjının, güncel navlun fiyatları esas alındığında oldukça ihtiyatlı, ancak çalışmanın amacı açısından makul bir oran olduğu düşünülmektedir.

Bu itibarla, karşılaştırmalı birim fiyat listesi hazırlanırken, ülkemizin birim ihrac fiyatlarına %35 oranında navlun ve sigorta farkını yansıtacak bir şekilde CIF-FOB farkı eklenmiştir.

Farklı ülkelerin ihracat ve ithalat gümrük verileri arasındaki uyumsuzluğun, navlun ve sigorta maliyetlerinin dışında; örneğin transfer fiyatlandırması, ithalatçı ülkenin asgari - referans fiyat ve gözetim uygulamaları, yanlış beyan, gümrük tarife kodlarındaki farklı sınıflandırmalar gibi pek çok nedenden kaynaklanabildiği bilinmektedir.

Bununla birlikte, özellikle uzak ülkeler arasındaki ikili ticarete navlun fiyatlarının oldukça önemli maliyet unsuru olduğu düşünülmektedir.

Bilhassa pandemi ve Ukrayna krizi sürecinde artan lojistik maliyetlerinde son dönemde önemli bir düşüş gözlenmektedir. 2024 Ocak ayı itibariyle ülkemizden ÇHC varışlı sevkiyatlarda “20’lik konteynır” navlun maliyetinin 900-950 Dolar seviyelerine indiği gözlenmektedir.

Bu açıdan, ülkemizden ÇHC’ya yapılan ihracatın % 88’inin denizyolu ile yapıldığı dikkate alındığında, birim ihrac maliyeti hesaplanırken, ülkemizin FOB esasındaki birim ihrac fiyatlarının %35’i kadar üzerinde alınan birim ihrac fiyatlarının, navlun maliyetlerindeki düşüğe karşın, oldukça ihtiyatlı bir şekilde değerlendirildiği, dolayısıyla fiyat avantajına sahip olduğumuz ürünlerin sayısının, 1. maddede belirtilen rakamların çok daha üzerinde olabileceği düşünülmektedir.

- 4- EK-1’de yer alan çalışmada; ÇHC’nin 2023 Ocak-Kasım dönemindeki ithalatını gerçekleştirdiği sekizli GTIP8 bazında 7.738 tarife satırındaki ürünler, aynı birim fiyat ölçütü üzerinden hesaplanmak üzere, öncelikle ağırlık birimi ve KG olarak filtrelenmiş, bu usulle bulunan 5.139 adet sekizli GTIP tarife satırı, altılı GTIP bazında birleştirilerek birim ölçüsü KG olan 3.558 tarife altılı GTIP satırı esas alınmıştır.

Ülkemizin verileri ise, yine tarifede en yaygın kullanılan ağırlık birim ölçüsü olan KG ağırlık esas alınarak hesaplanmış, böylelikle altılı GTIP bazında 5.319 tarife satırındaki ürünün 4.399 tarife satırına indirgenmiştir.

Dolayısıyla çalışma kapsamında ÇHC ithalatının tarife satırı olarak %66’sı, değer olarak %65’i, ülkemiz ihracatının ise tarife satırı olarak %85’i, değer olarak %78’i hesaplamaya katılmıştır.

Çalışmanın altılı GTIP bazında yapılması, bazı tarife satırlarında, geniş bir yelpazedeki ürün grubun aynı altılı GTIP kategorisi altında tasnif edilmesi nedeniyle, yüzde yüz isabetli bir birim fiyat karşılaştırması yapmaya elvermemektedir.

Nitekim, geçtiğimiz yıllarda ÇHC’ye en önemli ihracat kalemlerimizden olan “tavuk ayağı” 020714 altılı GTIP altında diğer tavuk kanatlı eti ile aynı sınıflamada değerlendirilmekte, ya da örneğin birbirinden çok farklı birim fiyatları olan sofraya tuzu, deniz

suyu, sodyum klorit gibi maddelerin “250100” altılı GTIP içerisinde yer almakta, bu durum da doğal olarak, birim fiyat hesaplamasında sapmalara yol açmaktadır.

Esas itibariyle, bu husus dikkate alınarak, EK-1 de yer alan tablo, Ek-2 de yer alan tablodan farklı olarak, firmalarımıza duyurulması maksadından ziyade, “**genel yönelimi belirleme**” amacıyla hazırlanmıştır.

- 5- Ek- 2’deki Aylık Birim Fiyat Tablosu’nun firmalarımızın ve sektör Dairelerimizin ÇHC’nin aylık bazdaki ithalat birim kıymet bilgilerini detaylı bir şekilde değerlendirmelerine imkan sağlayacağı düşünülmektedir.